

klepsidri pak rijeka zadobiva značaj nepri-
kosnovene odrednice zavičajne ljubavi, a
život u njezinu ozračju promatran iz dav-
našnjih i današnjih zbivanja melankolični i
blagohumorni lirski fluid. Stihovi J. Melvin-
ger ovjekovječuju drevnost, tišinu i spokoj
petrovaradinskih ulica, objelodanjujući nje-
no neponištivo osjećanje svijeta. Zastuplje-
na je u više antologija i izbora, a pjesme su
joj prevedene na albanski, engleski, francu-
ski, mađarski, rumunjski, rusinski, slovački,
slovenski, talijanski i turski. Nagrađena je
konkursnom nagradom Društva književ-
nika Vojvodine (1970.) i Oktobarskom
nagradom Novog Sada (1972), Poveljom
DHK Visoka žuta žita (2006.), Goranov vi-
jenac (2008.), Nagradu Ilija Okrugić Srije-
mac (2010.) i dr. Živi i radi u Petrovaradinu.

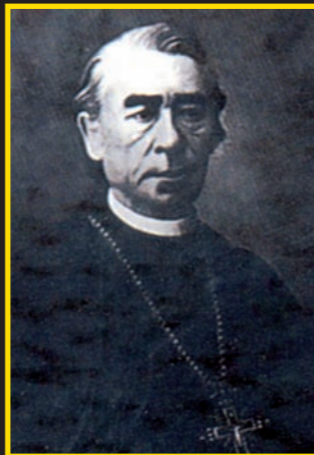
Djela: /Pjesme/ – Vodeni cvet, (1958.); –
Sve što diše (1963.); – Tako umiru starice
(1967.); – Svet i svetlost (1971.); – Visoke
strane ležaja (1979.); – Avans za danas
(1986.); – Ljubavni soneti (1989.); – Ta
renesansa, ne još kao posljednja šansa
(2002.); – Vozelnica, izabrane i nove pe-
sme (2004.); – Vaga s anđelima (2005.);
– Dunavska klepsidra (2006.). /Roman/
– Pet sestara (1972.). /Rasprave i eseji/ –
Moderna i njena mimikrija u postmoderni
(2003.). /Monografija/ Sintaksa i semanti-
ka infinitiva u hrvatskom književnom jezi-
ku, doktorska disertacija, (1981.). Napisala
više udžbenika za osmogodišnju, srednju
školu i sveučilište, te na desetke znanstve-
nih radova iz *lingvističke stilistike i poetike*,
sintakse standardnog hrvatskog jezika, iz
povijesti hrvatskog književnog jezika, iz *fra-
zeologije i terminologije* i dr.

Od 2007. godine pripremila je i predgovo-
rila (ili pogovorila), četiri knjige pjesničkih
i dramskih djela Ilije Okrugića Srijemca
– *Glasinke* (2007.) – *Tri povijesne drame*
(2007.) – *Šaljive poeme* (2010.) – *Hunjkava*
komedija (2011.) – *O Iliji Okrugiću Srijemcu*
(2011.)

(M. Miković)

NJEGOVA SU DJELA PRAVA RIZNICA, I LIRSKIH
NARODNIH PJESAMA, I NARODNIH POSLOVI-
CA, KOJE JE NERIJETKO ISTICAO I KAO MOTTO
SVOJIH, NAJČEŠĆE, PUČKIH IGROKAZA, DIVE-
ĆI SE U NJIMA SADRŽANOJ NARODNOJ MU-
DROSTI. TAKOĐER, NE TREBA ZANEMARITI
NITI OKRUGIĆEVO NASTOJANJE DA SE SUO-
ČI I SA RAZNIM PUČKIM OBIČAJIMA, O KO-
JIMA JE MISLIO DA SU POGUBNI, NE SAMO
ZA DUHOVNO ZDRAVLJE NARODA, KAO ŠTO
SU RAZNE VRSTE GATANJA, VRAČANJA I SVI
OBlici PRAZNOVJERJA. NO, SUKOBLJAVJU-
ĆI SE, DAKAKO, NE SAMO I KAO KATOLIČKI
ŽUPNIK, VEĆ I KAO PISAC S TIM POJAVAMA U
SEOSKOM PUČKOM ŽIVOTU, NESUKLADNIM S
VJERSKIM NAČELIMA, OSTAVIO JE, FOLKLO-
RISTIMA, ZACIJELO, DRAGOCJENE OPISE, I
ONIH TRADICIONALNO UVRIJEŽENIH VJERO-
VANJA, NASTALIH IZ STRAHOVANJA OD ZA-
TAMNENIH PROSTORA ZLA I NESREĆE, TOG
CARSTVA RAZNIH GRABANCIJAŠA, VAMPIRA,
TE SVAKOVRSNIH UROKA. TAKOĐER, OKRU-
GIĆEVA DRAMSKA DJELA NIKAD NISU NITI
BEZ INTERPOLACIJA, KOJE PODRAZUMIJEVA-
JU I GLAZBU. TO MOŽE BITI ILI SOLO VOKAL-
NO IZVOĐENJE KAKVE NARODNE PJESME,
ILI DVOPJEV, OBIČNO ŽENSKOG I MUŠKOG
GLASA, ILI JE, PAK, NA SCENI CIJELI ŽENSKI,
MUŠKI, ILI MJEŠOVITI PJEVAČKI ZBOR. PJEVA
SE UZ GUSLE, UZ ZVUKE PASTIRSKJE FRULE,
KARABLJICE, ILI, PAK, GAJDI. A U POJEDINIM
SEGMENTIMA NAPOSE, PUČKIH IGROKAZA
OKRUGIĆEVIH, UZ GLAZBU SE I PLEŠE, PA SE
NA SCENI USTALASA ČAK I NARODNO KOLO,
PREMA KOME OVAJ AUTOR NIKAD NIJE IMAO
ODBOJNI STAV, KAO NEKADA SLAVONAC
RELKOVIĆ.

J. Melvinger

NARODNE PJESME IZ KNJIŽEVNIH DJELA I SAKUPLJAČKE OSTAVŠTINE ILIJE OKRUGIĆA SRIJEMCA

NARODNE PJESME

IZ KNJIŽEVNIH DJELA I SAKUPLJAČKE OSTAVŠTINE ILIJE OKRUGIĆA SRIJEMCA

Priredila i pogovorila

JASNA MELVINGER

MELVINGER, Jasna, pjesnikinja, romanos-
pisateljica, jezikoslovka, sveučilišna profe-
sorica (Petrovaradin, 26. svibnja 1940.),
osnovnu školu završava u rodnom mjestu,
gimnaziju i Filozofski fakultet, grupa za juž-
noslavenske jezike i jugoslavensku književ-
nost u Novom Sadu, gdje 1969. magistrira
nakon posljediplomskih studija i stručnog
usavršavanja u Francuskoj. Doktorirala je
1981. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.
Od 1964. do 1971. je asistentica na Filozof-
skom fakultetu u Novom Sadu, od 1971.
do 1976. je djelatnica, a potom direktorica
Kulturnog centra, glavna i odgovorna ured-
nica *Tribine mladih*, te članica uredništva
studentskog lista *Indeks*, književnog časopisa
Polja, edicije Matice srpske *Prva knji-
ga* i edicije grupe autora *Kairos*. Od 1976.
do 1991. predaje na osječkoj Pedagoškoj
akademiji, kasnije Pedagoškom fakultetu, u
zvanju izvanredne, a potom i redovite sve-
učilišne profesorice. Od 1964. objavljuje
znanstvene radove iz područja lingvističke
stilistike i poetike, te iz područja gramatike
i leksikologije.

Pjesništvo J. Melvinger nadasve je lirski in-
tonirano, sklona je elegičnosti i introspek-
ciji, a stihovi su joj profinjeno-sofisticirane
intertekstualne tvorevine u koje, ponirući
prema petrovaradinsko-srijemskoj jezičnoj
zbilji – iz nje je izrasla – interpolira prošlo i
sadašnje vrijeme, uspostavljajući pokidane
niti između nepotrošene poetike srijem-
skohrvatskoga govornoga idioma i standar-
dnoga hrvatskoga jezika. Stoga je *Vaga s
anđelima* sretan susret pjesničkog i djela je-
zikoznalca, što će s knjigom pjesama *Ta re-
nesansa, ne još kao posljednja šansa*, vjero-
jatno za dugo još, biti nenadmašiv primjer
suvremene hrvatske stihostilistike. U njima
nam daruje svoje ispitivačke, versifikacijske
i artifičijelne ritmometričke tvorbe, koje sa
svakim novim čitanjem nude i otkrivaju, u
ničim sputanoj igri, s pomjerenim i neoče-
kivanim račvanjem, višesmjernje i mnogo-
značne pjesničke slike svijeta. U *Dunavskoj*

NARODNE PJESME IZ KNJIŽEVNIH DJELA
I SAKUPLJAČKE OSTAVŠTINE
ILIJE OKRUGIĆA SRIJEMCA

Edicija: Baština, knjiga 13.

Nakladnik:
NIU Hrvatska riječ

Za nakladnika:
Ivan Karan

Urednik:
Milovan Miković

Knjiga je tiskana potporom
Pokrajinskog tajništva za kulturu
i Ministarstva za kulturu Republike Srbije

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

821.163.42(497.11)-14:398
821.163.42(497.11)-14.09 Okrugić I.:398

OKRUGIĆ, Ilija, 1827.-1897.
Narodne pjesme iz književnih djela i sakupljačke ostavštine Ilije Okrugića Srijemca / priredila i pogovorila Jasna Melvinger. - Subotica : Hrvatska riječ, 2012. (Subotica : Printex). - 84. str. ; 21 cm. - (Edicija Baština ; knj. 13)

Tiraž 500. - Okrugić i narodna književnost: str. 75-84. - Bibliografija.

ISBN 978-86-85933-58-5

a) Okrugić, Ilija (1827.-1897.)
COBISS.SR-ID 269976583

NARODNE PJESME

IZ KNJIŽEVNIH DJELA I
SAKUPLJAČKE OSTAVŠTINE
ILUJE OKRUGIĆA SRIJEMCA

Priredila i pogovorila

JASNA MELVINGER

Subotica, 2012.

1. PRIGODNE PJESME
1. 1. PJESME UZ NARODNE OBREDE I OBIČAJE
1. 1. 1. DODOLSKE

MI IDEMO PREKO SELA

Mi idemo preko sela, oj, dodole! Moj božole!
A oblaci preko neba, oj, dodole! Moj božole!
Iz oblaka prsten pada, oj, dodole! Moj božole!
Ujagmi ga kolovođa, oj, dodole! Moj božole!

NAŠA DODA BOGA MOLI

Naša doda Boga moli, oj, dodo, oj, dodole!
Da udari rosna kiša, oj, dodo, oj, dodole!
Da pokisnu svi orači, oj dodo, oj, dodole!
Svi orači i kopači, oj, dodo, oj, dodole!
I po kući poslovači, oj, dodo, oj, dodole!

1. 1. 2. KOLEDARSKE

ZASPO JANKO

Zaspo Janko, koledo
Pod oblakom, koledo
Kraj Janka je, koledo
Janka staza, koledo
Otud idu, koledo
Tri sestrice, koledo
Među sobom, koledo
Govorile, koledo
Što bi koja, koledo
Najvolila, koledo
Najstarija, koledo
Govorila, koledo
Da bi čizme, koledo
Najvolila, koledo
A srednja je, koledo
Govorila, koledo
Da bi burmu, koledo
Najvolila, koledo
A najmlađa, koledo
Govorila, koledo
Da bi Janka, koledo
Najvolila, koledo
Čizme će se, koledo
Poderati, koledo
Burma će se, koledo
Polomiti, koledo
A moj Janko, koledo
Sve jednako, koledo

OJ, JABUKO

Oj, jabuko, koledo
Zeleniko, koledo
Što s' toliko, koledo
Rod rodila, koledo
Na tri strane, koledo
Rod rodila, koledo
Na četvrtoj, koledo
Soko sjedi, koledo
Soko sjedi, koledo
Pa besjedi, koledo
Zaigra se, koledo
Bijela vila, koledo
Oko dvora, koledo
Vojvodova, koledo
Zabrinu se, koledo
Mlad vojvoda, koledo
Čim će vilu, koledo
Darivati, koledo
Imam konja, koledo
Nejašena, koledo
Njim ću vilu, koledo
Darivati, koledo
Na to vila, koledo
I ne gleda, koledo
Već se bolje, koledo
Zaigrava, koledo
Zabrine se, koledo
Mlad vojvoda, koledo
Čim će vilu, koledo

Darivati, koledo
Imam čedo, koledo
U bešici, koledo
Otim ću vilu, koledo
Darivati, koledo
To je vila, koledo
I čekala, koledo

1. 1. 3. ĐURĐEVDANSKE

ĐURĐEV DANAK SVIČE

Ustaj, milče! Đurđev danak sviče!
Ustaj, more! Gled đurđevske zore!
Ustaj gore! Slavulj – pjesme ore!
Hajd na vodu, vodicu studenu!
A s vodice u goru zelenu!
Kod vodice oprat ćemo lice!
Da budemo prosti od groznice!
Srjed šumice brat ćemo đurđice!
Ondje sjesti, đurđić vijenac plesti!
Svatko svomu milom i dragom!

1. 1. 4. KRALJIČKE

PJESME KRALJICA U MITROVICI

(Mora ih biti osam: kralj i barjaktar, mlada i djever, te četiri pjevačice)

PAUN DOLOM ŠEĆE

(Kad idu putom)

Paun dolom šeće, Mile
Natrag se okreće, Mile
Nama raklju bira, Mile
Stoji li mu lijepo, Mile
Kano u djevojke, Mile
Jedine u majke, Mile

ZASVIRALA FRULA OD MAJURA

(Opet kad putem idu)

Zasvirala frula od Majura
Naglo grano Davor i Manojlo
Ta se frula nadaleko čula
Naglo grano Davor i Manojlo
Nadaleko, u francesku zemlju
To su čule Franceskinje mlade
Što su čule, to su govorile
Daj nam, Bože, da se ne umore
Da s' naljube mladih oficira

POKLONI SE KRALJU

/Prije nego što pođu iz kuće u kojoj su pjevali/

Pokloni se kralju, Mile
I s njim barjaktaru, Mile
I ovome domu, Mile
Na zlatnome stolu, Mile
Svi zbogom ostajte, Mile
Mi zbogom pojdosmo, Mile

DOLOM, DOLOM, KRALJU

(Putom pjevaju)

Dolom, dolom, kralju, Mile
I s njim barjaktarom, Mile
Nek barjakom mane, Mile
U smiljevo polje, Mile
Da smilje beremo, Mile
Da kralja kitimo, Mile
Kralja i kraljicu, Mile
Mladu i djevera, Mile
Prednje pjevačice, Mile
Stražnje rastavljače, Mile

PJESME KRALJICA U MOROVIĆU

STRUČAK OD LOZE

(Pjevaju putom)

Da pošaljemo, kralju
Dolom do grada, kralju
Do vinograda, kralju
Da uzberemo, kralju
Stručak od loze, kralju
Da nakitimo, kralju
Kralja i kraljicu, kralju
Svijetlu orubljicu, kralju

MOMČE I DJEVOJČE

(Kad dođu u kuću)

Ovdje nama kažu, Mile
Momče i djevojče, Mile
Dajte nama momče, Mile
Na čast vam djevojče, Mile
Mi ćemo ga ženit, Mile
S Budimkom djevojkom, Mile
Koja nosi dare, Mile
Tri tovara dara, Mile
Prvi tovar dara, Mile
Svekru i svekrvi, Mile
Drugi tovar dara, Mile
Svima svatovima, Mile
Treći tovar dara, Mile
Momku i djevojki, Mile

OVDJE MI DOJDOSMO

(Kad u gospodsku kuću dođu)

Ovdje mi dojdosmo, Mile
Pred najbolje dvore, Mile
Pred najbogatije, Mile
Gospa je zaspala, Mile
Gospodin ju budi, Mile
U lice ju ljubi, Mile
Ustani Gospojo, Mile
Kraljice su došle, Mile
Treba darivati, Mile
Zlatom i dukatom, Mile

POVEDI KOLO

(Kad pođu iz kuće)

Sijeci sabljom kralju, Mile
Poklon barjaktaru, Mile
Promijeni se, kralju, Mile (mijenjaju mjesta)
I povedi kolo, Mile
Na smiljevo polje, Mile
Da smilje beremo, Mile
Da kralja kitimo, Mile
Kralja i kraljicu, Mile
Svijetlu orubljicu, Mile

NAŠE SU KRALJICE BIJELE GOLUBICE

(Kad se skobe s drugim kraljicama)

Naše su kraljice bijele golubice
Vaše su kraljice crnje od Ciganice
U našega kralja suknja od pargara
U vašega kralja suknja poderana

OJ, OGLEDALO

(Kad putem idu pjevaju također)

Oj, ogledalo, Mile
Što si potavnilo, Mile
Kano i djevojka, Mile

1. 2. 1. NAPITNICE VINSKE

VINO PIJE DOJČIN PETAR

Vino pije Dojčin Petar, varadinski ban –
Popio je sto dukata, sve za jedan dan.
Još k otome vrana konja, zlatan buzdovan.
Karao ga kralj Matija, zemlje gospodar:
Bog t' ubio, Dojčin Petar, varadinski ban!
Bud ti popi sto dukata, sve za jedan dan,
Zašto popi vrana konja, zlatan buzdovan!
Al besjedi Dojčin Petar, varadinski ban:
Ne karaj me, kralj Matija, zemlje gospodar!
Da ti piješ rujno vince, koje pijem ja,
Da ti ljubiš krčmaricu, koju ljubim ja,
Popio bi ravnu Peštu i sav Budim grad!

EJ! RUJNO VINCE

Ej! Rujno vince rumeni mi lice!
Kada pijem, dobro pijem!
Kada ljubim, slatko ljubim!
Kada bijem, oštro bijem!
Ej! Nema lica bez rumena vinca!
Ej! Ni radosti bez zelena vijenca!
Ej! Ni milosti bez tuđa junaka!

1. 2. 2. NAPITNICA SVATOVSKA

AO, MILKO, RUŽICE

Ao, Milko, ružice,
Medne su ti usnice,
Ko ih ne bi ljubio,
Studen kamen bi bio.
Ao, Milko, devojko,
Ti, Mitina Milojko!
Kad te ljubi Mita, dva
Srca tebi će da da!
Ao, Milko, srdašce!
Ti, Mitino sunašce!
Ogrij Mitu, neka zna
Kako Milka, sunce, sja!
Ao, Milko, milena,
Miti daj struk selena,
Da ti uvek miriše,
I za tobom uzdiše.
Ao, Milko, medena!
Ne bud ni men ledena,
Već mi dodaj čašicu,
Da ti pijem zdravicu.
Ihu, hu, ihu, hu!
Da ti pijem zdravicu!

1. 3. PRIPJEVI I POSKOČICE U KOLU

POSKOČICE IZ SLAVONSKOG KOLA

Sablju paše, sabljom maše, ihu hu!

I liskovac nosi, nami da prkosi. Iju ju!

Sa liskovcem, Martine, ti ćeš dobit batine. Iju ju!

Sviraj, sviraj gajdašiću, dat ćemo ti divičicu.
Tebi jedna, meni dve, ti se srdiš, a ja ne!

Kolovođa, vito perje, opalo ti sve biserje,
Priko plota skakajući i u kolu igrajući.

Moja draga, moja dika, od bisera trepetljika!

Kolovođa kano osa, uz njegov lipa cura bosa.
Ubost će te žalcem.

Iju, iju! Neka, neka, naći ću si lijeka,
Ta, moja je seka!

I ja b' htio nešto reći, al se bojim kog' opeći.

Pritucalo, gdje s' ostalo, jezika ti ponestalo.

Haj, haj, ne šaraj! Našu curu ne varaj
Naša cura kano pura, a Pera je nevira!

Hej, haj, hajde de, ne stidi se gospode.

TEŠKO TRAVI KOJA ROSE NEMA

Teško travi koja rose nema,
I divojci koja dragog nema!
Živio, živio, novi švaler moj!
Mnoga lita živio, lice moje ljubio!
A ja imam po svom srcu dragog.

IMAM SVOGA SIROTANA

Teško travi koja rose nema,
Živio, živio, novi švaler moj.
Mnoga lita živio, moje lice ljubio!
I divojci koja dragog nema!
A ja imam svoga sirotana,
Nema za što da kupi duvana,
Jer u Raca kesa bez novaca.

POSKOČICE U SRIJEMSKOM KOLU

Skoči, kolo srijemsko naše – uz djevojke i uz snaše!
 Da igramo, da pjevamo – kako koji bolje znamo! lju – ju!
 Oj, djevojko, tajdana i svilena marama. –
 Koj maramu kupio – taj ti lice ljubio! lju – ju!
 Nije, nije, đavole, već tko mene najvole! lhu, ihu, iju – ju!
 Hvatajte se, bijele ruke – gledajte se crne oči, -
 Koj ne ljubi crne oči, - ne pada mu san na oči,
 Već mu pada jad na srce – a od jada gora vene! lju – ju!
 Oj, djevojko, dragana, ne meći se nogama,
 Nije ovo poljana, već junačka dolama! lju, iju, iju – ju!
 Hajde, kolo, da skočimo – pa junački poskočimo,
 Da vidimo tko će bolje! – A ja vidim tko ne more!
 Tko se skoro oženio – svako dobro poželio! lju – ju!
 Kolovođo, diko naša, uz tebe je lijepa snaša!
 Okom treni, kolom kreni, nek se snaša zarumeni! lju – ju!
 Nije ovo snašica – već moja pajdašica,
 Udovica, sirotica – ali krasna rumen – lica!
 Drž se, Neno, ti mene, da mi srce ne vene! lju – ju!
 Hajd u kolo, mili bane, varadinsko slatko lane!
 U kolu ti lijepa Kata, lijepa Kata, gruda zlata! lju – ju!
 Da igramo, da pjevamo, dokle vojna ne imamo!
 A kada ga uzimamo, vrzi pjesmu na policu,
 A surćije u kutije, krpaj gaće i košulju!
 Što ga, vraga, više krpiš, to, sotona, većma dere! lju – ju!
 Hopa – cupa, draga Neno, reci i ti, ma šareno,
 Ne stidi se, samo reci, al od mene ne uteci!
 Hopa – cupa, dragana, zašt mi nisi kazala
 Da moj dragi boluje, da mu nosim ponude:
 Od komarca rebarca, od mušice dušice,

A od raka dva kraka i čašicu rakije,
Da se dragi napije! lju, iju, iju – ju!
Tako, tako, Nenice, moga oka zenice,
Dodaj Gigi rakije, da se Gigo napije,
Bolje kolom da poskoči, izljubi ti sjaj – oči! lju – ju!

TKO NAS KUDI

Tko nas kudi, da Bog da poludi, hi, hi, hi!

EJ, DIKO, RODE

Ej, diko, rode, poljubi me ode,
Ej, diko, dikice, izljubim ti lice!

1. 4. SLJEPACĀKE TUŹALJKE

DARUJ

Daruj, rode milostivi,
Milostivi, plemeniti,
Plemeniti i čestiti!
Sretni bili, kud hodili.

Darujte me, braćo moja,
Darujte me, mile seke!
Darujte me ručicama,
Za očiju vida svoga,
Za ručice, rane svoje,
Zarad sreće i napretka!

O rišćani, mila braćo!
I rišćanke, mile majke!
Podarujte, obradujte,
Porad Boga jedinoga
I rad časa umrloga.

VIDITE L' ME, BRAĆO MOJA

Ristos mi vam sreću dao
I današnja svetkovina,
Sveta služba i molitva,
Ta vam bila u pomoći,
I u danu, i u noći,
Na svakome mjestu, braćo.

Zarad Boga jedinoga
I rad časa umrloga,
Vidite l' me, braćo moja,
Vidite l' me oćicama,
Ćujete l' me ućicama?

I tako vam Gospod dao
I velika slava Božja
I veliko krsno ime!
Pak ovako ne gledali.

OD BOGA SE RADOVALI

Od Boga se radovali,
Zdravljica se nanosili,
Dobre sreće nahodili,
Mladosti se mladovali,
Lijepa žitka nanosili,
Daruj, rode!

Daruj, rode, krajcaricu,
Krajcara je malen darak,
A velika zadužbina.
Daruj, rode!

Slijepa čeda ne imali,
U rodu ga ne gledali,
Ni ovako otpravljali,
U neznanu, tuđu zemlju,
Ko što mene moja majka.

Ne prolaz me, oče dragi,
Ne prolaz me, majko slatka,
Već udijeli, pa namijeni
Svoje mrtve sve spomeni.
Daruj, rode!

VALA, BRATE, VALA, RODE

Vala mi ti, desna ruko,
Koja si me darivala.
Desnica ti cvijetom cvala,
A dušica raj dostala.
Vala, brate, vala, rode,
Čestit bio, kud hodio,
Zdravljica se nanosio!

1.5. NARICALIJE

NA MAJČINU GROBU

Moleć Majku Božjeg sina – Spasitelja,
Ne mogu ti mimojć groba – željo velja!
Živa željo, majko moja – nevidena!
Dav mi život, ti mi umrije – neljubljena!
A ja ostah siročetom – kraj babajka,
A na tuđi, ledni grudi – željna majke!
Željna tvoga milovanja – majko mila!
I srdačnog njegovanja – tvog sred krila!
Mjesto toga, srce majke – ovdje gnjili,
A od srca njena srce – Mara cvili...
Gorko cvili što pogibe – drag babajko,
Tetak s tetkom, sestrom tvojom – mila majko!
Pa ti nemam nikog svoga – na tom svijetu!
Kuku, majko! Kuku Mari – siročetu!...

JELKINA NARICALJKA

Ajoj, majko, moje sunce žarko! – Jao meni!
Što mi rano za goricu zađe! – Kuku meni!
Da mi nigda više ne ograneš! – Nikad više!
Ljupkim sjajem oka materinja! – Mila oka!
Da me nigda više ne ogriješ! – Nikad više!
Žar – ljubavju srca materinja! – Dobra srca!
Da me nigda više ne obasjaš! – Nikad više!
Blagim zracim slatka zagrljaja! – Ah! Preslatka!
Već da jedna ostanem bez tebe! – Jao meni!
Ko siroče bez jarkoga sunca! – Joj, siroče!
I bez tvoga mudra svjetovanja! – Oh, premudra!

I bez tvoga mila njegovanja! – Oh, premila!
I bez tvoje sve milosti, majko! – Kuku meni!
Jao, majko, srce iščupano! – Srce drago!
Sva radosti i utjeho, majko! – Slatka majko!
Što mi davno u tom grobu truneš! – Hladnom grobu!
Pa kuda sam pristala bez tebe? – Kuku meni!
Od nikuda nigdje nikog svoga! – Baš nikoga!
Do u ovom selu neveselu! – Tužnom groblju!
Tebe, majko, joj, nezaboravne! – Nikad, nikad!
Pa, tko tvoju da prihvati kćerku? – Jao, jadnu!
Tko će tvojoj smilovat se kćerki? – Tužnoj kćerki!
Još da nemam mile posestrime, srce bi mi prepuklo od jada
Sirotujuć bez tebe, majko! – Slatka majko!

2. MITOLOŠKE PJESME

KRALJEVIĆ MARKO I VILA BRODARICA

Ej! Gorom jezdi Kraljeviću Marko,
Gorom jezdi, a goru proklinje,
Čarna goro, ubila te tuga,
Kakono je žeđ danaske mene!
Gdje u tebi hladne vode nejma,
Hladne vode, ni rujnoga vina,
Već ću zaklat Šarca ol sokola
Napit jim se ispod grla krvce.
Al mu nješto iz gorice zbori:
Ne kolj', Marko, Šarca, Šarca od mejdana,
Ne kolj', Marko, sivoga sokola,
Ne kolji, der, ne čini zijana,
Veće ajde gorom ponaprijeda,
U gori je zeleno jezero,
Ondje ćeš se hladne napit vode,
Al se čuvaj zamutit jezero,
Na njem spava brodarica vila,
Ostrvac joj po jezeru plovi,
Žlje junaku, koji je probudi
I koji joj zamuti jezerce,
Jer uzima tešku brodarinu,
Od junaka oba oka crna,
A od konja sve četiri noge!
Čuje Marko, al ne haje za to.
Jošte malo jezdi unaprijeda.
Na jezeru brodarica vila
San zaspala u jelahu gustu,
Tabane joj vodica umiva,
A lišćice hlatkom ju natkriva.

Nagna Marko u jezero Šarca,
Napojio sebe i konjica,
Pak otpijeva drumom kroz goricu.
Mahom prenu s' brže brodarica,
Pisnu kleta kao guja ljuta,
Dopaše joj naprsnice zmiije,
Dopadoše i zvjedar gorska,
Sedmaka je posjela jelena,
Jednom ga je zmijom zauzdala,
A od dvije dizgen načinila.
Četvrtom ga po rebrima šiba,
Na daleko pristignula Marka,
Na dalje ga grlom dozivala:
Oj, junače, obazri se malo,
Pak, de, idi kud si naumio!
Vilu Marko u tom poslušao,
Namaknuo kalpak na obrve,
Okrenu se, pogledat je zbilja,
U to doba brodarica silna,
Od gorice banica gospoja,
Kako dospje, skoči sa jelena,
Zmije joj ga ljute prihvatiše,
Šest zapinje strijela za tetive,
Skoči Marko sa svoga Šarina,
Podnese joj medvjed – kožušinu,
Strijeje sve joj u nju pohvatao,
Pohvatao, pa ih izlomio,
Al priskoči pomamnica gorska,
Hvata Marka po svilenu pasu,
Rada bješe o ravan ga razbit,
Nuto Marku jada i nevolje!
Uhvatiše s' u pleći junačke,
Hrvaše se ljetni dan do podne,
Pjena vilu popanula bijela,

Ali Marka bijela i krvava,
Nitko nikom dohrvat ne može.
Stade Marko klecat na koljena,
Stade vila smijat se iz grla,
A to sinu po vedrome zraku,
Ko nebesa da se otvoriše,
Gledne Marko, a uzdahne jako;
Posestrimo, bijela oblakinjo!
Jer se negda krivo kunijaše
Da ćeš Marku biti u nevolji?!
Kam' te sada, oli već nikada?!
Marku s' javi posestrima vjerna:
Nevolja l' ti, pobratime Marko,
Napred ajde, al se čuvaj dobro,
Vode s' napi, jezera ne muti,
Ne probudi banice vilovne,
Jer uzima tešku brodarinu,
Od junaka oba crna oka,
A od konja noge sve četiri,
Stid je dvojima na jednoga sama,
Već, gdje su ti od potaje noži?!
Trže oči k nebu brodarica,
Da bi vidla s kim besjedi Marko,
Prevari se, ujede ju guja,
Zabezeknu s' u nebesa vedra,
A popusti Kraljevića pleća,
Trže Marko iz potaje nože,
Prosu joj se niz planinu drobe,
Vrisnu vila i kleti ga stade:
Ao, Marko, čuda dočekaao,
Oslijepio u obadva oka,
Uginuo iz svijeta bijela,
Uginuo prije nego umro,
Jer pogubi vilu i banicu

Od gorice i jezera bistra,
Gdje se utve i labudi legu,
U kojemu janjce pase vuče,
A jeleni jahati se dadu!
Čuje Marko, al ne haje za to,
Već razmahnu mačem po jelenu,
Oprosti ga od ljutih guja,
I pusti ga u goru zelenu,
Pak se baci Šarcu na ramena,
Osta vila, nogam kopajući,
Ode Marko, drumom pjevajući:
Blago tome, ko još ima koga,
Da ga brani i za njega mari,
Ajd, putniče, sad slobodno gorom,
Dok je Marka, brodarine nejma!

DJEVOJKA SE SUNCU PROTIVILA

Djevojka se suncu protivila:
Jarko sunce, ljepša sam od tebe,
I od tebe i od brata tvoga,
Od tvog brata sjajnoga mjeseca,
Od sestrice zvijezde prehodnice.
Što prehodi prijeko vedra neba,
Kano pastir pred ovcama bijelim.
Jarko sunce Bogu tužbu dalo:
Što ću, Bože, s prokletom djevojkom?
A Bog suncu tijo odgovara:
Jarko sunce, moje čedo drago!

Bud veselo, ne budi ljutito,
Lasno ćemo s prokletom djevojkom:
Ti zasijaj, preplani joj lice,
A ja ću joj hudu sreću dati,
Hudu sreću, sve sitne devere,
Zlu svekrvu, a svekra gorjega,
Sjetit će se kom se protivila!

ŠTO JE SRIJEMA, TE LJEPOTE NEMA

Što je Srijema, Jelice, Milice, te ljepote nema.
Što je Jela, Jelice, Milice, jedina u majke!
Kano da je, Jelice, Milice, suncu kose plela,
Sjaj-mjesecu, Jelice, Milice, lice umivala.
A zvjezdicam, Jelice, Milice, luči svud palila,
U vilinskom, Jelice, Milice, kolu vođa bila!

3. LJUBAVNE PJESME
3. 1. LJUBAVNE KRATKE

MISEČINA

Misečina, misečina, svu nedilju dana,
Ja sirota, ja sirota, svu nedilju sama:
Još dvi noći, još dvi noći, pa će dika doći!

BLAGO ŠTO JE SRCU DRAGO

Volem brati po planini cvijeće,
Nego ljubiti što mi srce neće!
Bože, spari tko za koga mari,
A raspari, tko za kog ne mari!

DUŠA DJEVOJAČKA

Od, djevojko, dušo moja,
Čim mirišu njedra tvoja?
Il ljubicom, il ružicom,
Ili smiljem, il bosiljem?
Nit ljubicom, nit ružicom,
Niti smiljem, nit bosiljem,
Nego dušom djevojačkom!

CVIČE – KITNJA I DIKA DIVOJAČKA

Oj bosilje bilje, beru l' te divojke?
Kak' me ne bi, dušo, ne brale divojke,
Kad od mene mire prsi divojačke? –

Čubar bilje, dušo, beru l' te divojke?
Kak' me ne bi, dušo, ne brale divojke,
Kad od mene, dušo, sva gorica miri!

Miloduhe, dušo, beru l' te divojke?
Kak' me ne bi, dušo, ne brale divojke,
Kad me od milina daju svome dragom?

GINE, VENE, SRCE U MENIKA

Gine, vene, srce u menika
Što mi moja ne dolazi dika,
Da mi dođe, da mi srce prođe!
Ne znaš, diko, kako srce boli,
Srce boli, hoće da izgori. –
Moja diko, moje milovanje,
Milovanje, slatko spominjanje,
Spominjanje, teško uzdisanje,
Kad uzdahnem, hoću da izdahnem!
More, diko, gdje si za toliko,
Te te oči moje ne vidiše?
Da ti znadeš kako venem za te!
Kad ja ležem, molim Boga za te,
A kad spavam, sve o tebi sanjam!

VESELO SRCE KUDJELJU PREDE

Veselo srce kudjelu prede,
Vesele oči, kad dragog glede...
Kudjelja svilna svak čas se kida,
Čim ode dragi s dragina vida.
Povesmo malo tim dulje traje,
Čim dulje s' dragi vidit ne daje.
I dugi danci, i noći bez sanki,
A srce tužno s gorka rastanka.
I nejednaka vlažna je žica
Od gorkih suza, što s' rone s lica ...

MLADO PASTIRČE

(Na napjev narodne pjesme *Pastirče drago i milo*)

Ja uzmem frulu, pa sviram,
Pa ja moju Jelku dozivam!
Odziv mi kaže iz luga
Da sad Jelka ljubi drugoga –
Žalio nisam jagance,
Dao bih joj dušu i srce!

SIROTA SAM, NJEŠTO MI SE ŽALUJE

Sirota sam, nješto mi se žaluje.
Gdje moj mili, gdje moj dragi danuje?
Gdje danuje, gdje li sada noćuje?
I da l' koju drugu dragu miluje?

Nek miluje, neka se je naljubi!
Djevojka sam slobodna, ko siv soko,
Uzdić ću se, poletit ću visoko,
Pak ću pasti drugom dragom na krilo!

MAJKA MARU KROZ TRI GORE ZVALA

Majka Maru kroz tri gore zvala:
Je si l', Maro, obijelila platno?
Mara joj se kroz četir odziva:
Nisam, majko, ni do vode došla!
Jer mi Jovo vodu pomutio.
Kun' ga, majko, i ja ću ga kleti:
E, dabogda, veriga dopao!
Verige mu moje bijele ruke!
E, dabogda, on se otrovao!
Otrov bila moja medna usta!
E, dabogda, on se objesio!
O zlu drvu, o mom bijelom grlu!
E, dabogda, voda ga odnijela!
Majko moja, meni ga nanijela!

ČUJEŠ LI, KATO

Čuješ li, Kato, čuješ li zlato, Kato, čuješ li?
 Poje ti bratac iz šumice, više te, Kato, više te, zlato, više te,
 Dat ću ti žutu gunju, od leta, Kato, od leta, Kato, zlato, od leta!
 A što će mi žuta gunja od leta, brato? Od leta, brato, zlato, od leta,
 Kad ja žutim i ovako, za tobom, brato, za tobom, brato, zlato, za tobom
 I dat ću ti bijelo janje od stada, Kato, od stada, zlato, od stada!
 A što će mi bijelo janje od stada, brato, od stada, brato, zlato, od stada,
 Kad ja blejim i ovako, zlato, brato, za tobom, brato zlato, za tobom
 I dat ću ti kondir vina rumena, Kato, rumena, zlato, Kato, rumena!
 Šta će mi kondir vina rumena, brato, rumena, zlato, brato, rumena –
 Kad rumenim i ovako, za tobom, brato, za tobom, brato, zlato, za tobom!

PJEVAJ MI SRCE, POPIJEVAJ DUŠICE

Ej, pjevaj mi srce, popijevaj dušice!
 Hajde, mila, ljubi me, popijevaj dušice!
 Ej, nitko ne zna što mi zlato ima!
 Hajder mila, ljubi me, što mi zlato ima!
 Ej, u mog zlata plave oči ima!
 Hajder, mila, ljubi me, plave oči ima!
 Ej! Srce, dušo! Pogledaj me š njima!
 Hajder mila, ljubi me, pogledaj me š njima!
 Pjevaj mi srce, popijevaj dušice!
 Hajder, mila, ljubi me! Popijevaj dušice!
 Ej, nitko ne zna što mi zlato ima!
 Hajder mila, ljubi me, što mi zlato ima!
 Ej, moje zlato medna usta ima!
 Hajder, mila, ljubi me, medna usta ima!
 Ej, srce, zlato, poljubi me š njima!
 Hajder, mila, ljubi me, poljubi me š njima!

EJ, PADE INJE NA CVEĆE NA VOĆE

Ej, pade inje na cveće, na voće,
    Ej, Milko, Milčice, na cveće, na voće!
Ej, da Bog dade svakome što hoće,
    Ej, Milko, Milčice, svakome što hoće!
Ej, pak i meni što je meni drago!
    Ej, Milko, Milčice, što je meni drago!
Ej, volim drago, neg carevo blago,
    Ej, Milko, Milčice, neg carevo blago!
Ej, na čast caru sve carevo blago,
    Ej, Milko, Milčice, sve carevo blago!
Ej, kad ja imam, što je meni drago!
    Ej, Milko, Milčice, što je meni drago!

3. 2. ROMANCE

ČADOR PENJE SIBINJANIN JANKO

Čador penje Sibinjanin Janko
Blizu dvora Jela udovice.
Besedi mu Jela udovica:
Oj, Boga ti! Sibinjanin Janko!
Ne penj' čador blizu dvora moga,
U mene su kćeri neudate,
Mile snahe skoro dovedene.
Al besedi Sibinjanin Janko:
Ne budali, udovice Jelo!
Ne budali, kad budala nisi!
Ako su ti kćeri neudate,
Razudaj ih za koga ti drago,
Pak nek ljube, za koga otidu,
Mile snahe, za koga su došle.
Ja ću tebe, Jelu udovicu!

PLATNO BIJELI VARADINKA MARA

Platno bijeli Varadinka Mara
Ej! Na Dunavu, prema Beogradu.
Podignula skute i rukave –
Bijeje joj se ruke do lakata,
Ej! A bijele noge do koljena!
Gledao je paša sa čardaka –
Ej! Gledao je, pak je govorio:
Bog t' ubio, Varadinko Maro!
Puštaj skute i svilne rukave!
Ej! Popucaše po gradu delije!
Kad to čula Varadinka Mara,
Diže skute poviše koljena,
Ej! A rukave poviše lakata,
Pa govori paši na čardaku:
Ej! Nek pucaju, da bi pocrkale!

3.4. EROTSKA

NEMOJ, MATI, KĆERI VJEROVATI

Nemoj mati kćeri vjerovati
Kad se ište u selo na prelo,
Laže, kučka, ni vidila prelje,
Veće ide s dikom u šiškanje,
U šiškanje, u vraško igranje,
Kako će je i odnijeti vrazi!

4. PORODIČNE

RAJOLE

Umre, umre Rajole, Rajole,
Tuđoj majci na krilu, na krilu,
Zovite mu sestricu, sestricu,
Nek donese svjećicu, svjećicu,
Zovite mi Damjana, Damjana,
Nek donese tamjana, tamjana,
Zovite mi Kuzmana, Kuzmana,
Nek donese ruzmana, ruzmana,
Gdje ćemo ga zakopati?
U zemljicu, pod vrbicu.

OJ, DIVOJKO, BRIGO MATERINA

Oj, divojko, brigo materina!
Sve se brineš da se udat nećeš:
Udat ćeš se i naplakat ćeš se,
Poželit ćeš njege materine!

Kod majke si bila i rumena,
S Vlahom bit ćeš modra i zelena:
Alaj Rac dušu gubi, kad Šokicu ljubi!
A što taj tuđin došo, da šara i vara!

5. ELEGIJSKE

TAVNA NOĆI

Tavna noći, puna ti si mraka!
Još punije srce moje jada!
Jad jadujem, nikom ne kazujem;
Nemam majke, da joj se potužim,
Ni sestrice, da joj jade kažem!

NESRITNA DIVOJKA

Jerbo sam ja jadna, nesritna divojka,
Ja bosilje sadim, a pelin mi niče!
Oj, zelen pelinče, moje gorko cviče!
Tobom će se moji svatovi kititi,
Ti ćeš mene mladu do groba pratiti!

6. BALADNE PJESME

TRAVO ZELENA

Travo zelena, travo prezrila!
Tko će tebe, travo, kosit, kad ja moram pušku nosit?
Travo zelena!

Žito zeleno, žito medeno!
Tko će tebe, žito, žeti, kad ja moram cibok jesti?
Žito medeno!

Dado medeni, dado rođeni!
Tko će tebe dado hranit, kad ja moram cara branit?
Dado rođeni!

Majo medena, Majo rođena!
Slatka mi je tvoja hrana, ali gorka carska brana!
Majo medena!

Ljubo medena, ljubo šećerna!
Tko će tebe ljubo ljubiti, kad ja moram glavu gubiti?
Ljubo medena!

Seko rođena, seko medena!
Tko će s tobom špansirati, kad ja moram marširati?
Seko medena!

Vince rumeno, vince crljeno!
Tko će tebe vince piti, kad ja moram vojnika biti?
Vince rumeno!

TAVNIO JE ZRINJANINU BANE

Ej! Tavnio je Zrinjaninu bane
Ej! Tavnio je, hoja, hoja, željo moja, hoja, hoj!
Ej! U tavnici bega od Novoga.
Ej! Pa on piše knjigu staroj majci
Ej! Pa on piše, hoja, hoja! Željo moja, hoja, hoja, hoj!
Ej! Ti ne tuguj, moja mila majko,
Ej! Već mi dodaj sablju babe moga
I buzdovana šestopernatoga!
Ej! Š njim ću razbit od tavnice vrata,
A š njom ću sasječ bega od Novoga!

7. PJESME ŠALJIVO – PODRUGLIVE

SRIJEMSKI VRABAC

U Srijemu tri slave imade,
 A za koje svaki Srijemac znade:
 U Karlovci kaldrma je krasna,
 Za pješaka i vosce opasna,
 Potiplje se pješak do sto puti –
 Nos razbija, psuje, pak se ljuti.
 Voscu šine pucaju s kolesa,
 A drob mu se sva u njem potresa.
 Štucavica spopadne ga ljuta,
 I grčevi, od tog vražjeg puta.
 Karlovčani na glasu trgovci,
 Bogati su, i s vinom, i s novci.
 Dobro vino s mnogom vodom kvare,
 Samo više, bolje da pazare.
 Pa i kako vodu u vino liju,
 Isto tako sam bučkuriš piju.
 Kako radu, onako imadu,
 Dost korova, svud po vinogradu.
 Karlovkinje, rumene ko ruže,
 Vino piju, na ljude se tuže,
 Da jim vino ne valja nikako,
 Vodeno je, i slabo, i lako.
 Druga slava na glasu je Ruma,
 Proslavljena rad svog lijepog drumu.
 Kad je suho, onda je u slavi,
 Prašina te hoće da zadavi.
 A kad kiša, do koljena blato,
 A Rumljani ništ ne mare za to.
 Veliki su oni mudrijaši,
 Učitelj se svaki od njih plaši.
 Jer čim Rumljan jedan čelo svora,

Već učitelj bijedan selit mora.
A Rumkinje, golubice čedne,
Danju rijetko vidit možeš jedne.
Al uvečer i po noćnom mraku,
Ko čikovi vrve po sokaku.
Treća slava naš je Irig slavni,
Slavan kužnih od vremena davnih!
Slavan rad svog „pravednoga suda“,
S kog postade mnoga glava luda.
Mnogi, prav – zdrav, ostade bez kape,
Još ga Solga u egede sape,
Mnogog prava na derešu kazni,
Mnogom pravom svu kesu isprazni.
Irižani, silom varošani,
Svi trgovci skapaše za novci!
U Karlovci kesege kupuju,
U Irigu skupo njim trguju.
U Karlovci gužva za krajcaru,
Tri kesege ovdje na kantar. u.
Iriškinje, lijepe, molovane,
Pomamile s ljubeci katane.
Te tri slave u našem su Srijemu,
Poslovica otud je u njemu:
Bog te čuvo suda iriškoga,
I rumškoga blata debeloga.
I kaldrme karlovačke ravne,
U po dana, ko sred noći tavne!

VARADINCI, OD VOLJE VOJNICI

Varadinci, od volje vojnici,
A Brođani, silom natirani,
Gradišćani, da je više roblja!

U BUDIMU GRADU

U Budimu gradu
Čudno čudo kažu,
Hm, hm, đavole,
Čudno čudo kažu –
Patku potkovanu,
Gusku osedlanu, hm, hm, itd.
Miš na dudu svira,
Tekunica igra, hm
Miš nasijo proju
U ježevom polju, hm
Narastila proja
Mišu do koljena, hm
Mišu do koljena,
Žabi do ramena, hm
Miš pozove mobu,
Da požanje proju, hm
Muhu i skakavca,
Cincara komarca, hm
Miš jim zakla mrava,
Debeloga brava, hm
Pak se čudi moba
Što j' debela čorba, hm

ZLA SVEKRVA

Doma mi je zla svekrva –
Sinoć me je potvorila
Da sam, jadna, muža bila.
Nisam ga se ni dodila!
Ja mu rekoh sude prati,
A on ne htje sude prati,
A ja, lonac, pa u glavu!
Puče lonac, puče glava!
Nije meni glave žao,
Već je meni lonca žao.
Skupo sam ga kupovala:
Za jabuku divljakinju
I za druge polovinu!

GIGINA NARICALJKA

Jao! Zubato sunce moje! – Moja ženo!
Brzo smrče svjetlo tvoje! – Joj, ledeno!
Joj! Prerano ti mi zađe! – Joj, za goru!
Ko bundeva trula s' nađe ti na šoru!
Joj! Grahano lice bijelo! – I rumeno!
Joj! Bumbarsko ono tijelo! – Ugojeno!
Jaoj! Ona rujna usta! – Od karmina!
Jezičina u njim pusta! – Od aršina!
Tko će odsad Gigu tvoga – svjetovati?
Kao kera pomamnoga! – Psećja mati!
Tko će Gigu da miluje? – Tko da ljubi?
Ko s' milinja bijesne kuje – škripeć zubi?

Tko ponude Gigi nudit? – Od šipaka!
A nikad ga ne pokudit – bez psovaka!
Jao! Ženo, moje luče! – Sva radosti!
Gigi tvome kičma puče! – Od žalosti!
Jao, kuku, lele, ha-ha-hi!

BIBLIOGRAFSKI I KATALOŠKI PODACI

Narodne pjesme objelodanjene u ovoj hrestomatiji preuzete su sa stranica sljedećih Okrugićevih knjiga i autografa:

Ilija Okrugić Srijemac, *Saćurica i šubara ili sto za jedan*, Osijek, 1862.

Srijemski vrabac, str. 43. – 45.

Daruj, rode, str. 31.

Vidite l' me, braćo moja, str. 32.

Od boga se radovali, str. 33.

Vala, brate, vala, rode, str. 33.

Gine, vene, srce u menika, str. 21. – 22.

Kraljević Marko i vila brodarica, str. 12, 15. – 18.

Ilija Okrugić Sremac: *Saćurica i šubara ili sto za jedan*, drugo preinačeno izdanje, Novi Sad, 1870.

Ej, pade inje na cveće, na voće, str. 77

Ao, Milko, ružice, str. 76

Ilija Okrugić, *Šokica*, Zagreb, 1884.

Cviće, kitnja i dika divojačka, str. 7.

Oj, divojko, brigo materina, str. 19.

Teško travi koja rose nema, str. 27.

Misečina, misečina, str. 28.

Nesritna divojka, str. 32.

Poskočice iz slavonskog kola, str. 28. – 30.

Tko nas kudi, str. 54.

Travo zelena, str. 68. – 69.

Ej, diko, rode, str. 120.

Imam svoga sirotana, str. 30.

Varadinci, od volje vojnici, str. 23.

Ilija Okrugić Srijemac, *Varadinka Mara*, u knjizi: *Tri povijesne drame*, priredila Jasna Melvinger, NIU „Hrvatska riječ“, Subotica, 2007.

Nemoj mati kćeri vjerovati, str. 146.
Majka Maru kroz tri gore zvala, str. 136.
Tavnio je Zrinjaninu bane, str. 137.
Mi idemo prijeko sela, str. 138.
Naša doda Boga moli, str. 138.
Pjevaj mi srce, popijevaj, dušice, str. 139.
Platno bijelo Varadinka Mara, str. 144. – 145.
Na majčinu grobu, str. 155. – 156.

Ilija Okrugić Srijemac, *Dojčin Petar, varadinski ban*, u knjizi: *Tri povijesne drame*, NIU „Hrvatska riječ“ Subotica, 2007.

Djevojka se suncu protivila, str. 249.
Što je Srijema, te ljepote nema, str. 256.
Sirota sam, nješto mi se žaluje, str. 264. – 265.
Srijemsko kolo, str. 279. – 280.
Rujno vince rumeni mi lice, str. 281.
Blago, što je srcu drago, str. 282.
Umre, umre, Rajole, str. 284.
Gigina naricaljka, str. 285.
Čuješ li, Kato, str. 285. – 286.
Vino pije Dojčin Petar, str. 287.
U Budimu gradu, str. 287. – 288.
Čador penje Sibinjanin Janko, str. 288. – 289.
Duša djevojačka, str. 280.
Zla svekrva, str. 280.
Grabancijaši ili Batine i ženidba, autograf M. 6. 870.
Veselo srce kudjelju prede
Mlado pastirče
Jelkina naricaljka
Lijepa Klementinka, pripovijetka, Kukujevci, 1854. god. Autograf, M. 6. 866.
Đurđev danak sviće
Vezirac i Tekije, pripovijetka, Kukujevci, 1855. autograf M. 6. 864

Tavne noći

Autografi narodnih pjesama iz sakupljačke ostavštine Ilije Okrugića Srijemca: Rukopisno odeljenje Matice srpske, Novi Sad

Zaspo Janko

Oj, jabuko

Paun dolom šeće

Zasvirala frula od Majura

Pokloni se kralju

Dolom, dolom, kralju

Stručak od loze

Momče i djevojče

Ovdje mi dojdosmo

Povedi kolo

Naše su kraljice bijele golubice

Oj, ogledalo

OKRUGIĆ I NARODNA KNJIŽEVNOST

JASNA MELVINGER

Okrugić je visoko cijenio sve oblike tradicionalnog narodnog života, a napose usmeno pučko stvaralaštvo. O tome svjedoči i sljedeća replika glavnoga lika njegova igrokaza *Dojčin Petar, varadinski ban*, koja, nedvojbeno, iskazuje i osobni stav samoga autora: „*Dragi narode moj! Ta, prekrasne su ti pjesme! E, i kako ne bi bile? S pjesmom se rađaš, pjesmom živiš, uz pjesmu posluješ, uz pjesmu boluješ pjesmom se tješiš, pjesmom se veseliš, pjesmom tuguješ, pjesmom se hrabriš, pjesmom umireš. Znadeš svoje katkad i zasoliti, ali zlo ipak ne misliš. Zato si mi mio i drag.*“¹

Koliko se Ilija Okrugić srodio s pučkim stvaralaštvom, i kao pjesnik, i kao glazbenik, najbolje dokazuje upravo to, što se, za pojedine popijevke, koje je on i napisao, i uglazbio, drži da su narodne. Narod ih je prihvatio kao svoje i prenosio ih, ne znajući ime autora. Kao takve, spominju se tri nezaobilazne pjesme, koje se, i danas, mogu čuti u različitim prigodama: *Milkina kuća na kraju*, *Za jedan časak radosti*, te *U našem lijepo ti je Srijemu*.² Da je Okrugićeva popijevka *Milkina kuća*

---

1 U knjizi: Ilija Okrugić Srijemac, *Tri povijesne drame*, priredila i pogovor napisala Jasna Melvinger, NIU Hrvatska riječ, Subotica, 2007. str. 286.

2 Josip Škvorc, *Glazbeno stvaralaštvo Ilije Okrugića*, Zbornik radova s prvog znanstvenog skupa *Dani Ilije Okrugića u Zemunu*, Udruga Zemunaca u Republici Hrvatskoj, Zajednica Hrvata Zemuna, Knjižnica i čitaonica Ilija Okrugić, Zemun, Zagreb, Zemun, 2005. str. 53.-58.

na kraju prihvaćena i u Bačkoj, od strane bunjevačkih Hrvata, svjedoči to što ju je antologičar Ivo Prčić svrstao upravo među bunjevačke narodne pjesme.³

Također, u Okrugicevoj rukopisnoj ostavštini⁴ ne čuvaju se samo njegova originalna, autorska djela, već ima i zapisa raznih narodnih pjesama, pa se može reći da je i on bio itekako svjestan imperativa da se pučko usmeno blago na odgovarajući način sakupi i tako sačuva od zaborava. Službujući po raznim župama u Srijemu i Slavoniji, srodio se s narodom, te imao prigodu pratiti sve manifestacije pučkog društvenog života. Osluškiavao je što se pjeva na sijelima i prelima, što seoski momci i djevojke pjevaju u kolu, što se pjeva uz obavljanje poljodjelskih radova, što pjevaju slijepi prosjaci, moleći milostinju na crkvenim i drugim pučkim saborima, što se pjeva, s čašom vina u ruci, na raznim slavljima, kako se nazdravlja u svatovima, kako se zapijeva i nariče na sahranama, te koji sve običaji, praćeni pjesmom, obilježavaju razne vjerske blagdane.

Primjerice, za službovanja u Srijemskoj Mitrovici pribilježio je četiri kraljičke pjesme, a to su one prigodne, uz narodne obrede i običaje koje se pjevaju o Duhovima (Trojici).⁵ Pjevaju ih djevojke što nose krunu na glavi, odjevene su slično kao kraljice, a u ruci nose drven mač. Kraljice idu od kuće do kuće, pjevaju o sreći i blagostanju, a često znaju i ironično govoriti o nekim ukućanima. Zabilježivši četiri kraljičke pjesme o Mitrovici, a to su: *Paun dolom šeće, Mile, Dolom, dolom, kralju, Mile, Zasvirala frula od majura, Pokloni se kralju, Mile*, Okrugić navodi i kad se koja pjeva, dajući podatak da je u kraljičkoj

3 Ivo Prčić, *Bunjevačke narodne pisme*, Osvit, Subotica, 1971.

4 Rukopisno odeljenje Matice srpske, Novi Sad

5 Tvrтко Čubelić, *Brige čovjekove i sudbine ljudske u lirskim narodnim pjesmama*, antologijski izbor s komentarima i objašnjenjima, rasprave o lirskim narodnim pjesmama, Zagreb, 1978.

ophodnji sudjelovalo osam članova: kralj i barjaktar, mlada i djever, te četiri pjevačice. A šest, također kraljičkih pjesama zabilježio je u Moroviću. Prvi stihovi tih obrednih pjesama, koje potječu iz davnih vremena, glase: *Da pošaljemo, kralju, Ovdje nama kažu, Mile, Sijeci sabljom, kralju, Mile, Ovdje mi dođosmo, Mile, Naše su kraljice bijele golubice, Oj, ogledalo, Mile, što je potavnilo, Mile*. Okrugić je, dakako, uz te pjesme pribilježio i gdje se one pjevaju: kad se ide putem, kad se dođe u kuću, kad se polazi iz kuće, kad se kraljice, putem, skobe s drugim kraljicama itd.

Veliko zanimanje Okrugić je pokazao i za, također stare, prigodne, obredne koledarske pučke pjesme. U župama gdje je službovao, uvijek se trsio da se božićni pučki običaj koledarenja održi. Tom običaju dao je obol i kao autor nabožna djela *Božićni darak s badnjačkom i trikraljevačkom koledom*, objelodanjen s. a, u Đakovu. I u njegovoj rukopisnoj ostavštini ostalo je nešto koledarskih pjesama, te treba spomenuti ove: *Zaspo Janko, koledo, te Oj, jabuko, koledo*. Obje sadrže jednočlane, četveračke stihove s pripjevom i obje, dakako, na lirski način, pripovijedaju o zbivanjima, jedna iz svakidašnjeg života, druga iz mitološkoga svijeta u kojemu se pojavljuju vile.

Zato što je tako dobro poznao pučko usmeno blago, Okrugić je uspijevaao da ga na odgovarajući način inkorporira i u svoj književni opus. Njegova su djela prava riznica, i lirskih narodnih pjesama, i narodnih poslovice, koje je nerijetko isticao i kao motto svojih, najčešće, pučkih igrokaza, diveći se u njima sadržanoj narodnoj mudrosti. Također, ne treba zanemariti niti Okrugićevo nastojanje da se suoči i sa raznim pučkim običajima, o kojima je mislio da su pogubni, ne samo za duhovno zdravlje naroda, kao što su razne vrste gatanja, vraćanja i svi oblici praznovjerja. No, sukobljavajući se, dakako, ne samo i kao katolički župnik, već i kao pisac s tim

pojavama u seoskom pučkom životu, nesukladnim s vjerskim načelima, ostavio je, folkloristima, zacijelo, dragocjene opise, i onih tradicionalno uvriježenih vjerovanja, nastalih iz strahovanja od zatamnjenih prostora zla i nesreće, tog carstva raznih grabancijaša, vampira, te svakovrsnih uroka.

Također, Okrugićeva dramska djela nikad nisu niti bez interpolacija, koje podrazumijevaju i glazbu. To može biti ili solo vokalno izvođenje kakve narodne pjesme, ili dvopjev, obično ženskog i muškog glasa, ili je, pak, na sceni cijeli ženski, muški, ili mješoviti pjevački zbor. Pjeva se uz gusle, uz zvuke pastirske frule, karabljice, ili, pak, gajdi. A u pojedinim segmentima napose, pučkih igrokaza Okrugićevih, uz glazbu se i pleše, pa se na sceni ustalasa čak i narodno kolo, prema kome ovaj autor nikad nije imao odbojni stav, kao nekada Slavonac Relković.

Ova hrestomatija sadrži samo lirske narodne pjesme Okrugićeva književnog opusa i njegove sakupljačke rukopisne baštine, s tim što su zastupljene sve njihove klasifikacijske skupine, poznate znanstvenicima koji se bave proučavanjem narodne poezije. Dakle, tu ima i prigodnih pjesama, sa svim njihovim podvrstama, i ljubavnih pjesama, i onih kratkih, i ljubavnih romanca, a ne manjkaju ni porodične, niti elegijske, niti mitološke, niti baladne, niti šaljivo-podrugljive.

Među obredne prigodne pjesme, uz već spomenute kraljičke i koledarske, treba pridodati još dodolske, koje je Okrugić unio u svoju dramu *Varadinka Mara*. U prvome činu te drame dodole plešu, zazivajući kišu. Pjevaju dvije pjesme: *Mi idemo prieko sela, oj, dodole, moj božole*, te *Naša doda boga moli, oj, dodo, oj, dodole!* Od obrednih đurđevdanskih pjesama spomenuti je ranoranilačku *Ustaj milče! Đurđev danak sviće!* Tu je pjesmu Okrugić interpolirao u svoju pripovijetku *Lijepa Klementinka*. U drami *Grabancijaši ili batine i ženidba* jedan od

protagonista, svirajući u frulu, pjeva posleničku pastirsku pjesmu, koju je, u nešto drukčijem obliku, pod naslovom *Pisma mladog pastira*, Geza Kikić unio u svoju *Antologiju poezije bunjevačkih Hrvata*.⁶ Premda nešto kraća od inačice poznate Kikiću, i pjesma koju je zabilježio Okrugić veoma je lijepa, te zaslužuje da bude sagledana kao dio korpusa usmene pučke književnosti s prostornom odrednicom srijemske regije.

Među vinskim pjesmama, koje je, inače, Okrugić sakupljao, bilo da su autorske ili, pak, pučke, a također ih i sam pisao, istaknuti je onu najpoznatiju, *Vino pije Dojčin Petar, varadinski ban*, iz njegova igrokaza, u kojem je upravo taj slavni vinopija glavni lik. U isti igrokaz interpolirane su i brojne poskočice, koje na sceni izvikuju ženski i muški glasovi, dok se pleše srijemsko kolo: *Skoči kolo, srijemsko naše, uz djevojke i uz snaše*. Poskočice, uglavnom slavonske bečarce, Okrugić je unio i u svoju dramu *Šokica: Sablju paše, sabljom maše, ihu, hu!* Izvikuju se uz svirku gajdi, dok se na sceni vije, u tom igrokazu, dakako, slavonsko kolo. Prigodnih svatovskih, poput zdravice *Ao, Milko, ružice / Medne su ti usnice*, ima u posljednjem činu komedije *Saćurica i šubara*, a u isto svoje dramsko djelo Okrugić je interpolirao, od prigodnih pjesama, i sljepačke tužaljke, kakve su slijepi prosjaci uz gusle pjevali pred crkvom, na narodnim saborima, zazivajući da im se udijeli kakav milodar. U *Saćurici i šubari* navedeno je više takvih zaziva, primjerice, i onaj čiji su prvi stihovi: *Daruj, rode milostivi / Milostivi, plemeniti*. Ako bi što isprosili, slijedila bi pjesma zahvalnica: *Vala mi ti desna ruko / Koja si me darivala*, te sljepačke pjesme koje je zabilježio Okrugić razlikuju se donekle od svojih inačica poznatih, inače, iz raznih zbirki i antologija, te su upravo zato i zanimljive.

---

⁶ Geza Kikić, *Antologija poezije bunjevačkih Hrvata*, Matica hrvatska Zagreb, 1971. str. 39.

U Okrugičevo je vrijeme u Srijemu još uvelike postojala tradicija naricanja nad mrtvacem tijekom pogreba, ili, pak, na grobu drage osobe. Ovaj se pisac divio, često i nepismenim seoskim narikačama, koje su, držeći se zadanog versifikacijskog okvira, znale uvijek prilagoditi tekst svoje tužaljke konkretnoj žalobnoj prigodi. Pučkih naricaljki u Okrugičevim djelima ima više, no, možda je najreprezentativniji primjer za tu vrstu prigodnih pjesama onaj iz drame *Grabancijaši*. Glavna protagonistica Jelka tuži na majčinu grobu s osjećajem posvemašnje usamljenosti: *Ajoj, majko, moje sunce žarko! Ja o meni! Za razliku od Varadinke Mare, koja, u istoimenoj Okrugičevoj drami, oplakuje, također pokojnu mater, ali s pobožnom mišlju na samu Bogorodicu: Moleć majku Božjeg sina – Spasitelja.*

Posebnu klasifikacijsku skupinu pučkih lirskih pjesama čine mitološke, u kojima se spominju nebesna tijela i prirodne pojave u personificiranom obliku, ili, pak, bića iz nadnaravnog svijeta. Okrugić je u dramu *Dojčin Petar, varadinski ban* unio mitološku pjesmu *Djevojka se suncu protivila*, u kojoj sunce i Bog kažnjavaju oholu djevojku, jer se hvalisala svojom ljepotom. U Čubelićevoj antologiji postoji pjesma *Djevojka i sunce*, nešto duža i u pojedinostima drukčija od varijante poznate Okrugiću, no, u obje inačice sunce kažnjava oholu djevojku na isti način – tako jako sija da bijelo djevojčino lice posve potamni. Od nešto duljih mitoloških pjesama iz Okrugičeva opusa valja spomenuti onu koju pjeva protagonist komedije *Saćurica i šubara: Kraljević Marko i vila brodarica*.

Također o Kraljeviću Marku pjeva se i u inačici te mitološke pjesme, zabilježenoj u Tkonu, na otoku Pašmanu.⁷ Pojedine varijante pučkih lirskih pjesama koje pripovijedaju istovjetnu zgodu iz života kakvog legendarnog junaka, mogu se razliko-

⁷ Cvijeta Pavlović, *Poezija na pozornici, Ilija Okrugić, Saćurica i šubara*, Zbornik radova s drugog znanstvenog skupa *Dani Ilije Okrugića u Zemunu*, Zagreb, Zemun, 2007. str. 53.

vati i po tome, što se ta zgodna ne pripisuje uvijek istoj osobi. Naime, u Čubelićevoj antologiji postoji inačica, po vremenu nastanka, vjerojatno starija no što su dvije prethodno spomenute, pod naslovom *Mate Juranović i vila vodarica*.⁸ Na prostorima na kojima se za Matu Juranovića, možda, nije ni čulo, zbivanja, prvobitno pripisana njemu, povezala su se s legendom o junaku, koji je, i u tim krajevima, bio svima poznat. Inače, upravo ova mitološka pjesma iz Okrugićeva opusa jedina je za koju autor navodi gdje ju je i od koga ju je čuo.⁹ Uz posredovanje ravnatelja srijemskokarlovačke gimnazije Ivana Pantelića, kazivao mu ju je u Karlovcima Čubro Milutinović. Kad je riječ o klasifikacijskoj skupini ljubavnih pjesama, u Okrugićevim djelima ima najviše ljubavnih u užem smislu, tj. kraćih ljubavnih, u kojima prevladava čista lirika. One sadrže pjesničku sliku, kojom se iskazuje čuvstvo ili raspoloženje. Rečeno je samo ono najbitnije, u najkraćem mogućem obliku. Kratka ljubavna, *Misečina, misečina, svu nedilju dana*, koju je Okrugić interpolirao u dramu *Šokica*, ima samo tri stiha. Također ikavska inačica te pjesme, u Prčićевой zbirci¹⁰ ipak je nešto duža. Istovjetna s Okrugićevom samo su prva tri njezina stiha. A katkad su pjesme u Prčićевой zbirci kraće no one u Okrugićevim djelima, ili, pak, samo drukčije delimitirane kao cjelina. Primjerice, kratka ljubavna, poznata u Bačkoj, *Gine, vene*¹¹ sadrži samo četiri stiha istovjetna s inačicom iz Okrugićeve komedije *Sačurica i šubara*. A završni dio pjesme iz navedena dramskog djela, u Prčićевой zbirci prikazan je kao samostalna, druga pučka pjesma, pod naslovom *Moli Boga za diku*.¹² Iz drame *Šokica* kratka ljubavna pjesma *Oj, bosilje bilje*,

8 Tvrtko Čubelić, n. dj. str. 165.

9 Ilija Okrugić Sriemac, *Sačurica i šubara*, Osiek, 1862. str. 79-80.

10 Ivo Prčić, n. dj. str. 47.

11 n. d. str. 48.

12 Ivo Prčić, n. dj. str. 52.

beru l' te divojke, koju valja spomenuti kao dobro poznatu u Srijemu. Naime, sakupljajući narodno blago upravo u tome kraju, zabilježio ju je Josip Andrić.¹³

Od kratkih lirskih pjesama treba navesti još elegijske, u kojima prevladava sjetno, žalostivo raspoloženje. Glavna protagonistica Okrugičeve drame *Šokica*, upravo u takvom raspoloženju pjeva pjesmu *Nesritna divojka*. Iz iste je drame i veoma lijepa porodična, *Oj, divojko, brigo materina*, a Okrugić se nije libio unijeti u svoju povijesnu dramu *Varadinka Mara*, niti par stihova iz erotske kratke pjesme, *Nemoj mati kćeri vjerovati*, koju je, inače, zabilježio Vuk Stefanović Karadžić i koja se može pročitati i u zbirci *Crveni ban*. Od pjesama koje ne donose¹⁴ tek lirsku sliku, no pripovijedaju kakav događaj, s tim da radnja, ipak, nije u prvom planu, već je dominantno subjektivno lirsko raspoloženje, u Okrugičevim djelima susrećemo se i s romanama, i s baladama. U povijesnom igrokazu *Dojčin Petar, varadinski ban*, uz gusle se pjeva ljubavna romanca *Sibinjanin Janko i udovica Jela*, a od baladnih pjesama, najpoznatija je i najljepša ona iz vojničkog života, *Travo zelena*, koju regruti pjevaju u drami *Šokica* kao štokavsku ikavsku, za razliku od one u kajkavskoj jezičkoj varijanti, objelodanjene u Čubelićevoj antologiji pod naslovom *Polje, polje, široko*,¹⁵ s tim što se dvije verzije o kojima je riječ razlikuju i po sadržaju pojedinih kitica, i po stilizaciji pojedinih stihova.

Šaljivo-podrugljive lirске narodne pjesme, koje pripadaju posebnoj klasifikacijskoj skupini, Okrugić je također uvrstio u svoja djela. Radnja u tim pjesmama prepleće se s humorom,

13 Zvonimir Pelajić, *Narodne pjesme u opusu Josipa Andrića, Dani Balinta Vujkova*, dani hrvatske knjige i riječi, Zbornik radova sa znanstvenih skupova 2006. – 2010. Hrvatska čitaonica, Subotica, 2011. str. 455.

14 Vuk Stefanović Karadžić, *Crveni ban*, izabrao i priredio Blagoje Jastrebić, Prosveta, Beograd, 1979. str. 35.

15 Tvrtko Čubelić, n. dj. str. 495.

ironijom i satirom. Ismijavanju i izrugivanju podvrgnute su razne negativne pojave. Primjerice, u *Saćurici i šubari* pjeva se uz gusle srijemski vrabac, u kome se kritiziraju Karlovčani, među ostalim, i zato što *vino mnogo vodom kvare*, Rumljani, zbog svog ljeti prašnjava, a zimi blatnjava puta, Irižani, jer su *silom varošani*, a iznose se na vidjelo i mane Karlovkinja, Rumljanki i Irižanki, koje su, primjerice, *lijepo molovane*, a *pomamile s' ljubeći katane*. Najviše šaljivo-podrugljivih pjesama Okrugić je interpolirao u povijesni igrokaz *Dojčin Petar, varadinski ban*. Među njima je i jedna šaljivo-podrugljiva naricaljka. Jamačno mu je bilo poznato da se i takve šale s pokojnicima katkad zbijaju u Srijemu, pa jedan od glavnih likova njegova igrokaza, tobože, nariče, a sve kudeći pokojnu zlu ženu: *Jao! Zubato sunce moje! Moja ženo!* Da bi humoristička pjesma bila oksimoronski poantirana lažnom kuknjavom i gromoglasnim smijehom: *Jao, kuku, lele, ha - ha - hi!* Književni teoretičari koji se bave usmenom pučkom predajom, inače, ovu podvrstu šaljivo-podrugljivih pjesama ne spominju. Premda postoje izvješća da i Šokci u Bačkom Monoštoru također ispraćaju pokojnike tužbalicama u kojima ima humora.¹⁶

Jedno je metar i ritam narodne pjesme, a drugo njezina melodija. Jedan dio pjesama koje je Okrugić unio u svoja djela navodi se upravo u obliku u kome se i pjevaju, s više-kratnim ponavljanjem pojedinih dijelova stihova. Primjerice, Okrugićeva inačica pjesme iz posljednjeg čina komedije *Saćurica i šubara*, *Ej, pade inje na cveće, na voće*, interpolirana je u to djelo kao ekavska onako kako se pjeva, baš kao i ikavska njena verzija u Prčićevoj zbirci, a pod naslovom

---

16 Marija Šeremešić, *Tužbalice u Šokaca Bačkog Monoštora*, izlaganje na stručno-znanstvenom skupu *Narodna književnost u Podunavlju, Skupljački rad Balinta Vujkova, Deveti dani Balinta Vujkova*, Subotica, 29. 10. 2010.

*Volim drago neg carevo blago.*¹⁷ Okrugić i Prčić zabilježili su tu pjesmu s pripjevima: *Ej, pade inje na cveće, na voće / Ej, Milko, Milčice, na cveće na voće.* A u Čubelićevoj antologiji postoji inačica, zacijelo zapisana negdje u Bosni, što se vidi po leksičkoj specifičnosti u naslovu, *Snijeg pade na behar, na voće*,¹⁸ tim što antologičar nije naglasio melodijski aspekt, pa su pripjevi izostali.

Moguće je upozoriti i na pojedine Okrugićeve autorske stilizacije, u smislu prilagodbi tekstova pučkih pjesama konkretnom njegovom djelu u koje su integrirane. Primjerice, među poskocičama u igrokazu *Dojčin Petar, varadinski ban* ima i takvih, u kojima se poimence apostrofiraju pojedini protagonisti: *Tako, tako, Nenice, oka moga zenice / Dodaj Gigi rakije, da se Gigo napije* i sl. No, zbog toga ne treba sumnjati u autentičnost korpusa usmene pučke književnosti iz Okrugićeva opusa. Tom piscu, kao velikom narodnjaku, bilo je dobro poznato da, ne samo bećarci ili šaljandani u kolu, na kritički i satirički način katkad komentiraju i posve aktualna seoska zbivanja. Zato je, kao autor, mogao i dopustiti sebi koju improvizaciju, na narodnu, ostajući pri tome vjeran, ne bukvalnome tekstu pjesme koju je već negdje čuo, negoli zakonitostima samoga pučkog stvaralaštva, kao manifestacije tradicionalnoga pučkog društvenog života.

---

17 Ivo Prčić, n. dj. str. 235

18 Tvrtko Čubelić, n. dj. str. 235.

KAZALO

- 5 1. PRIGODNE PJESME
  - 5 1. 1. PJESME UZ NARODNE OBREDE I OBIČAJE
    - 5 1. 1. 1. DODOLSKJE
      - 6 MI IDEMO PREKO SELA
      - 6 NAŠA DODA BOGA MOLI
    - 7 1. 1. 2. KOLEDARSKJE
      - 8 ZASPO JANKO
      - 9 - 10 OJ, JABUKO
      - 11 1. 1. 3. ĐURĐEVDANSKE
        - 12 ĐURĐEV DANAK SVIČE
      - 13 1. 1. 4. KRALJIČKE
        - 14 PJESME KRALJICA U MITROVICI
        - 14 PAUN DOLOM ŠEĆE
        - 14 ZASVIRALA FRULA OD MAJURA
        - 15 POKLONI SE KRALJU
        - 15 DOLOM, DOLOM, KRALJU
        - 16 PJESME KRALJICA U MOROVIĆU
        - 16 STRUČAK OD LOZE
        - 16 MOMČE I DJEVOJČE
        - 17 OVDJE MI DOJDOSMO
        - 17 POVEDI KOLO
        - 18 NAŠE SU KRALJICE BIJELE GOLUBICE
        - 18 OJ, OGLEDALO
        - 19 1. 2. 1. NAPITNICE VINSKE
          - 20 VINO PIJE DOJČIN PETAR
          - 20 EJ! RUJNO VINCE
        - 21 1. 2. 2. NAPITNICA SVATOVSKA
          - 22 AO, MILKO, RUŽICE

- 23 1. 3. PRIPJEVI I POSKOČICE U KOLU
24 POSKOČICE IZ SLAVONSKOG KOLA
25 TEŠKO TRAVI KOJA ROSE NEMA
25 IMAM SVOGA SIROTANA
26 - 27 POSKOČICE U SRIJEMSKOM KOLU
27 TKO NAS KUDI
27 EJ, DIKO, RODE
29 1. 4. SLJEPAČKE TUŽALJKE
30 DARUJ
30 - 31 VIDITE L' ME, BRAĆO MOJA
31 OD BOGA SE RADOVALI
32 VALA, BRATE, VALA, RODE
33 1. 5. NARICALJKE
34 NA MAJČINU GROBU
34 - 35 JELKINA NARICALJKA
- 37 2. MITOLOŠKE PJESME
38 - 41 KRALJEVIĆ MARKO I VILA BRODARICA
41 - 42 DJEVOJKA SE SUNCU PROTIVILA
42 ŠTO JE SRIJEMA, TE LJEPOTE NEMA
- 43 3. LJUBAVNE PJESME
43 3. 1. LJUBAVNE KRATKE
44 MISEČINA
44 BLAGO ŠTO JE SRCU DRAGO
44 DUŠA DJEVOJAČKA
45 CVIĆE – KITNJA I DIKA DIVOJAČKA
45 GINE, VENE, SRCE U MENIKA
46 VESELO SRCE KUDJELJU PREDE
46 MLADO PASTIRČE
47 SIROTA SAM, NJEŠTO MI SE ŽALUJE
47 MAJKA MARU KROZ TRI GORE ZVALA
48 ČUJEŠ LI, KATO

- 48 PJEVAJ MI SRCE, POPIJEVAJ DUŠICE
49 EJ, PADE INJE NA CVEĆE NA VOĆE
51 3. 2. ROMANCE
52 ČADOR PENJE SIBINJANIN JANKO
53 PLATNO BIJELI VARADINKA MARA
55 3. 4. EROTSKA
56 NEMOJ, MATI, KĆERI VJEROVATI
- 57 4. PORODIČNE
58 RAJOLE
58 OJ, DIVOJKO, BRIGO MATERINA
- 59 5. ELEGIJSKE
60 TAVNA NOĆI
60 NESRITNA DIVOJKA
- 61 6. BALADNE PJESME
62 TRAVO ZELENA
63 TAVNIO JE ZRINJANINU BANE
- 65 7. PJESME ŠALJIVO – PODRUGLJIVE
66 - 67 SRIJEMSKI VRABAC
68 VARADINCI, OD VOLJE VOJNICI
68 U BUDIMU GRADU
69 ZLA SVEKRVA
69 - 70 GIGINA NARICALJKA
71 - 74 BIBLIOGRAFSKI I KATALOŠKI PODACI
75 - 84 Jasna Melvinger, OKRUGIĆ I NARODNA
KNJIŽEVNOST

Edicija: *Baština*, knjiga 13.

Nakladnik:
NIU Hrvatska riječ

Za nakladnika:
Ivan Karan

Urednik:
Milovan Miković

Recenzenti:
Petko Vojnić Purčar
Zvonko Sarić

Korektura:
Jasna Melvinger

Priprema:
Thomas Šujić

Tisak:
Printex, Subotica
Segedinski put 86

Za tisak odgovara:
Davor Ružinski

Naklada:
500